

12.2.2001 DNr 1/51/2001

Statens bokföringsnämnds utlåtande om
den ansökan i vilken
kommunikationsministeriet har bett om
utlåtande visavis bokningar i anknytning
till grundande av ett Vägverk

Från och med 1.1.2001 ombildas Vägverket till en Vägförvaltning, som fungerar som ämbetsverk, och ett Vägverk, som fungerar som affärsverk. Den egendom som stöder affärsverkets affärsverksamhet överläts till detta. Vägverkets balansomslutning per 31.12.2000 beräknas ligga på cirka 91 400 miljoner mark. Av detta överförs cirka 650 miljoner mark till affärsverket. Till affärsverket överförs främst de anläggningstillgångar som behövs i produktionen (maskiner och apparater, jordområden) samt immateriella tillgångar (inkl. förskottsbetalningar). Alla försäljningsfordringar och skulder till leverantörer stannar hos Vägförvaltningen. Semesterlöneskulden ingår i affärsverkets ingående balans.

Den egendom som överförs till affärsverket överläts huvudsakligen till bokföringsvärden. Ett undantag utgör jordområdena och de grusområden som hör till dem. Dessa områden värderas till ett gängse värde som är högre än bokföringsvärdet.

Egendomen överläts till affärsverket enligt följande: I slutet av kapitlet i statsbudgeten för 2001 har arrangemangen under inledningsfasen noterats. Riksdagen har beslutat att grundkapitalet är 103 miljoner mark. Posterna i övrigt eget kapital, cirka 211 miljoner mark, och långfristigt främmande kapital, cirka 280 miljoner mark, preciseras i statsrådets överlåtelsebeslut och då bokslutet för 2000 blir klart.

Kommunikationsministeriet har begärt nämndens utlåtande i följande frågor:

1. Egendom överläts ur Statens budgetekonomi. Hur redovisas denna post i affärsbokföringen? Hur bokförs semesterlöneskulden?
2. Vilket kontoförande ämbetsverk ansvarar för överföringsbokningarna?

För den första frågan har kommunikationsministeriet framfört följande alternativa bokningssätt:

1. Som kostnad i intäkts- och kostnadsberäkningen, för att beskriva att man givit bort egendom för vilken man inte fått någon ersättning.
2. Som kreditering av Statens kapital.
3. Som grundkapital i affärsverket, oberoende av att riksdagen fattat beslut om storleken på grundkapitalet.

För den andra frågan har kommunikationsministeriet framfört följande alternativ:

1. Vägförvaltningen, som fortsätter med ämbetsverket Vägverkets verksamhet.
2. Kommunikationsministeriet.

Motivering till utlåtandet

Enligt lagen om Vägverket (569/2000) 1 §, 1 mom. är Vägverket ett affärsverk som verkar under kommunikationsministeriets förvaltning. Riksdagen har fattat beslut om det grundkapital, övrigt eget kapital och långfristigt främmande kapital, med lånevillkor, som skall överföras till affärsverket.

Den egendom som överförs från Vägverket till affärsverket överförs till bokföringen för ministeriet ifråga, i det här fallet kommunikationsministeriet.

I de anvisningar 11/03/99 om Bokföringskonton som Statskontoret givit finns konto 1310 Affärsverks grundkapital. Här redovisas kapital som placerats i affärsverk. Då tillgångar och skulder överförs ur statens budgetekonomi till affärsverk i samband med grundade av dessa används detta konto som motkonto för alla bokningar av tillgångs- och skuldposter.

Staten placerar tillgångar i affärsverket för att affärsverket skall kunna fungera. Man har gått tillväga på motsvarande sätt då man grundat ett aktiebolag. Då man grundar ett affärsverk upptas det belopp som motsvarar den del av statens egendom som överförs till verkets besittning som affärsverkets eget kapital och skuldkapital. I affärsverkens balans fördelas det egna kapitalet på grundkapital och övrigt eget kapital. Motsvarande poster i ett aktiebolag är aktiekapital och överkursfond.

Då Vägverket grundas överläts egendomen 1.1.2001 genom ett förfarande som motsvarar apport. Enligt statsbudgetens tillämpningsavsnitt sker överlåtelsen av egendom till affärsverket till gängse värde. Bokföringsvärdet har ansetts vara gängse värde, förutom för grus- och jordområden, vilka värderas till ett högre gängse värde än bokföringen visar. Den här väsentliga skillnaden mellan gängse värdet och bokföringsvärdet utgör intäkter som överlåtaren upptar som intäkt i sin intäkts- och kostnadsberäkning. Då den här intäktsposten uppfyller kraven på poster som skall redovisas under Extraordinära intäkter och kostnader enligt Statskontorets anvisning om Bokföringskonton, redovisas den som en extraordinära intäkt.

I bokföringen hos den som överlåter egendomen bokförs allra först värdet på den överlåtna egendomen på konto 1310 Affärsverks grundkapital. I bokföringen hos den som överlåter egendomen överförs den egendom som överlåtits till affärsverket till villkor för långfristigt främmande kapital från konto 1310 Affärsverks grundkapital till konto 1360 Övriga långfristiga placeringar i mark. Skillnaden mellan de här posterna utgör anskaffningsutgiften för affärsverket i bokföringen hos den som överlåter egendomen.

Enligt det direktiv TM 9703 som finansministeriet givit om uppställning för kontoförande ämbetsverks intäkts- och kostnadsberäkning, balans samt budgetens resultat kalkyl kan det kontoförande ämbetsverket vid behov göra upp mera specificerade scheman för sin intäkts- och kostnads kalkyl samt balans än de som finns i bilagorna 1 och 2 till direktivet. Enligt det här direktivet kan affärsverkets grundkapital och de medel som placerats som övrigt eget kapital upptas separat som anläggningstillgångar på den aktiva sidan och i punkten Grundkapital under övriga långfristiga placeringar i balansen hos det kontoförande ämbetsverket.

Semesterlöneskulden, som överförs till bokföringsvärde till Vägverket, påverkar inte den överlåtelsevinst som redovisas hos den som överlåter egendomen.

Statens bokföringsnämnds utlåtande

I statsbokföringen blir anskaffningsutgiften för affärsverket den egendom som överförs till affärsverket minus den egendom som upptas som främmande kapital i affärsverket. Det faktum att en del av egendomen överförs som grundkapital och resten som övrigt eget kapital påverkar inte bokföringen hos den som överlåter egendomen.

Anskaffningsutgiften för affärsverket bokförs på konto 1310 Affärsverks grundkapital. Kontots namn är delvis vilseledande och Statskontoret bör ändra namnet, så att det bättre motsvarar det verkliga innehållet på kontot och också vidta åtgärder för ändring av termerna i balansuppställningarna på motsvarande sätt. Dessutom bidrar en precisering av anvisningarna för bokning på kontot till att bokföringspraxisen då affärsverk grundas blir enhetlig.

Då överlåtelsen av egendom till affärsverket sker till ett värde som överstiger bokföringsvärdet, utgör en väsentlig differens mellan gängse värdet och bokföringsvärdet en sådan extraordinär intäkt som skall upptas som intäkt i intäkts- och kostnadsberäkningen. Semesterlöneskulden, som överförs till affärsverket till bokföringsvärde, påverkar inte den redovisade överlåtelsevinsten hos den som överlåter egendomen.

På grund av Vägverkets administrativa ställning skall den egendom som placerats i verket ingå i kommunikationsministeriets bokföring.

Ordförande

Eero Prepula

Sekreterare

Pirjo Rautio